

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Annemari Raudseping
hkl@haapsalu.ee

Teie 07.11.2024

Meie 04.12.2024 nr 2.3-8/24/2847-2

Vastus nõudekirjale

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles soovite teada, millisel õiguslikul alusel toimub Haapsalu hariduse tugiteenuste keskuses isikuandmete töötlemine (sh milline on dokumentide säilitamise kord, kuidas peaks toimuma dokumentide edastamine, kuidas peaks toimuma tugispetsialistide omavaheline kogemuste jagamine jne).

Selgitame, et seda, milliseid andmeid asutuses töödeldakse ning kuidas peab toimuma asutuses korrektne isikuandmete töötlemine, saab esmalt anda kohaseid selgitusi asutus ise, sh asutuse andmekaitse spetsialist ja seejärel, kui siis veel esineb mingeid küsimusi või vajate täpsustusi seoses isikuandmete korrektse töötlemisega, saab pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni poole. Eelduslikult on asutuse asjaajamise kord sätestatud asutuse sise-eeskirjas või muudes asutuse töökorraldust reguleerivates dokumentides.

Kui Te ei soovi koheselt pöörduda kooli enda poole, siis on Teil võimalik pöörduda ka kohaliku omavalitsuse andmekaitse spetsialisti poole – tema tunneb andmekaitse reegleid ja saab Teid vajadusel juhendada ja selgitada andmetöötluse protsesse konkreetses asutuses. Andmekaitse spetsialisti kontaktandmed leiab kohaliku omavalitsuse veebilehelt või äriregistrist. Haapsalu vallas on andmekaitse spetsialistiks määratud Erko Kalev (e-post: erko.kalev@haapsalulv.ee).

Samuti märgime, et Andmekaitse Inspeksioon saab anda õiguslaseid selgitusi inspeksiooni tegevuse aluseks olevate õigusaktide ja asutuse pädevuse kohta.¹ Inspeksioon ei saa anda õigusabi. Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Inspeksioon ei osuta õigusabi.

Lisaks ei ole inspeksioonile teada, kuidas on asutuses andmetöötlus reguleeritud (sh kas asutuses on olemas läbimõeldud andmetöötluse protsessid, koostatud kohane andmetöötluse dokumentatsioon, millised on andmete töötlemise õiguslikud alused jne), kuid siinkohal siiski sooviksime anda mõned üldised selgitused seoses isikuandmete töötlemisega.

Isikuandmeteks on igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. [Isikuandmete kaitse üldmäärus](#) (IKÜM) sätestab, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev²; samuti tohib isikuandmeid koguda üksnes kindlaksmääratud

¹ Märjukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 3.

² IKÜM art 5 lg 1 p a.

õiguspärastel eesmärkidel³ ning koguda tuleb eesmärgi seisukohalt võimalikult vähe andmeid⁴. **Seda, millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil andmetöötlust läbi viiakse, peab⁵ määruse kohaselt selgitama ja tõendama iga andmetöötaja ise.** Kui õiguslik alus puudub, siis andmeid töödelda (koguda, edastada, säilitada jne) ei tohi. Igaks juhuks andmetöötlus ei ole samuti lubatud.

Eriliigilisi isikuandmeid saab töödelda ainult juhul, kui esineb IKÜM artikli 9 lõikest 2 tulenev õiguslik alus. Kui isikuandmete töötlemiseks puudub õiguslik alus, on nende töötlemine ebaseaduslik.

Oluline ehk on märkida, et teie viidatud isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 8 ei ole eelduslikult viidatud isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks. Nimelt sätestab IKS § 8 lapse isikuandmete töötlemise infoühiskonna teenuse pakkumisel.

Infoühiskonna teenuste seaduse § 2 sätestab infoühiskonnateenuste mõiste. Selle järgi mõistetakse infoühiskonna teenusena teenust, mida osutatakse majandus- või kutsetegevuse raames teenuse kasutaja otsesel taotlusel ja mille puhul andmeid töödeldakse, säilitatakse ja edastatakse digitaalkujul andmete töötlemiseks ja säilitamiseks mõeldud elektrooniliste vahendite abil, kusjuures osapooled ei viibi üheaegselt samas kohas. Infoühiskonna teenus peab olema täielikult üle kantud, edastatud ja vastu võetud elektrooniliste sidevahendite abil. Infoühiskonna teenus ei ole faksi ega telefonikõne abil edastatud teenus ega televisiooni- või raadioteenus.

Ehk siis infoühiskonna teenuste andmeid töödeldakse, säilitatakse ja edastatakse digitaalkujul elektrooniliste vahendite abil. Levinumad infoühiskonna teenused on andmete ülekande ja salvestuse teenus, otsinguteenus; elektroonilised ajakirjad ja ajalehed; pangandusteenus, kindlustusteenus, investeringud ja teised finantsteenused; ekspertteenused (nt juriidiline nõustamine); meelelahutusteenused, reklaamiteenused ja muud marketingiteenused; kaupade müük (tarkvara, e-raamatud; hõlmab ka kaupade pakkumist elektroonilisel teel).

Samuti sooviksime rõhutada miks on oluline, et kõik isikuandmed oleksid töödeldud (sh kogutud, säilitatud, edastatud jne) korrektset. IKÜM näeb andmesubjektile muuhulgas ette õiguse nõuda oma (lapse) andmeid, ehk koopiat.⁶ Andmetöötajal tuleb sellisele pöördumisele vastata kuu jooksul. Kui isik leiab, et tema (lapse) isikuandmeid on õigustamatult töödeldud, siis on tal muuhulgas võimalus pöörduda kaebusega Andmekaitse Inspektsiooni.

Kokkuvõttes ongi oluline, et asutus teeks esmalt selgeks, milliseid andmeid töödeldakse, kes neid andmeid töötleb ning millisel õiguslikul alusel. Kõik protsessid tuleb ka dokumenteerida, sest vastasel korral puudub nii korrektne ülevaade andmete töötlustest ning sellest tulenevalt ka alus andmeid töödelda.

Rohkem informatsiooni isikuandmete töötlemise kohta leiab ka inspektsiooni [veebilehelt](#) ja [isikuandmete töötaja üldjuhendist](#). Rohkem informatsiooni isikuandmete töötlemise õiguslikest alustest leiab [siit](#). Eriliiki isikuandmete töötlemisest leiab informatsiooni [siit](#). AKI veebilehel on ka mitmeid kasulikke artikleid seoses isikuandmete töötlemise selgitamisega, näiteks andmekaitsest igapäevatoos leiab informatsiooni [siit](#). Inspektsioon on loonud ka Andmekaitse ABC videosarja, mis on leitav [siit](#). Lõimitud ja vaikimisi andmekaitsest (sh pidades silmas ka laste andmete edastamist kergekäeliselt jne) on leitav [siit](#).

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

³ IKÜM art 5 lg 1 p b

⁴ IKÜM art 5 lg 1 p c

⁵ IKÜM art 5 lg 2 kohaselt

⁶ IKÜM art 15

Liina Kroonberg
jurist
peadirektori volitusel